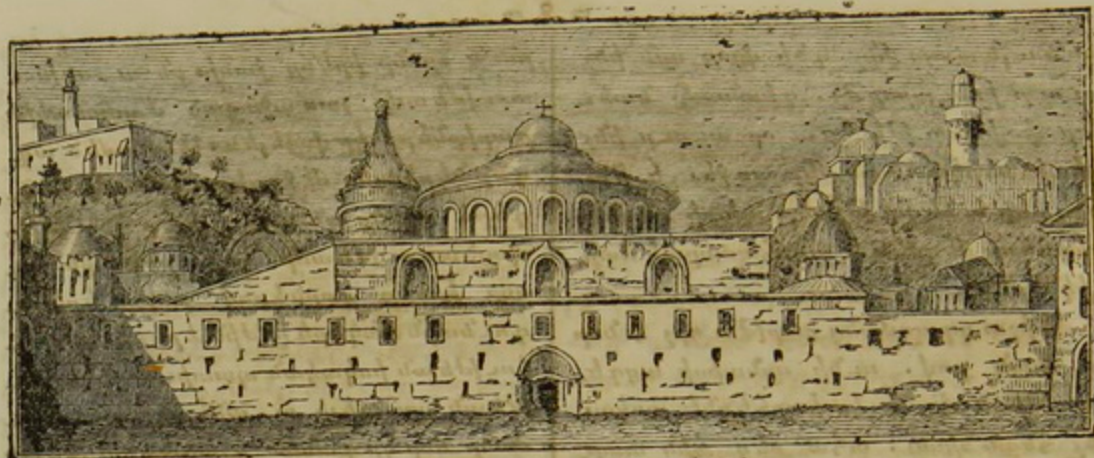

ՀԱՆԳԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ
ԹԻՒ 1.

Ա Մ Ս Ա Գ Ի Ր

ՅՈՒՆԿԱՐ 31.
1870.

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն., Բ. Ս. Ն. Ա. Ս. Ի. Բ. Ս. Ա. Կ. Ս. Ն. ԵՒ Գ. Բ. Ս. Գ. Ի. Ս. Ա. Կ. Ս. Ն.

ԱՆՅԵԱԼ ԵՒ ՆԵՐԿԱՅ ՏԱՐԻՆԵՐ

Նոր տարի միևեւ շնորհաւորելու բազմը կ'աւնենայ այսօր ամառը թերթի իւր բաժանորդաց, խաղաղ և անգուրդ կեանս մտղթելով, կը յիշեցնէ իւր ընթերցողաց անցելոյն անցիլոյ նշանաւորներն յիշելու ամենօգտակար պարտականութիւնները, որոնք ոչ միայն մեծամեծաց ինչպէս կ'ըսեն երբեմն ի մաստունք, այլ նաեւ հանրութեան օգտամատուց կ'ըլլան, եթէ ուղեն անոր մէ օգուտ մը քաղելու ձեռնարկել:

Եթէ չըջան չառնոր երկրագունդը, պիտի չըլլային արդեօք այս նոր ժամերն ու ժամանակները, և պիտի մնայինք կամ մշանջնաւոր գիշերոյ մը մութին մէջ և կամ երկայն ցերեկուան մը լուսոյն մէջ, որոնց մին անշուշտ

փափաքելի թէպէտ և չաւերու և միւսն խորշելի. ի վերոյ այս ամենայնի չէինք գիտեր ստուգապէս կամ միայն մնալ և կամ միւսոյն օգուտը, սակայն այսօր ահաւատիկ այս երկու ծայրից միջակ, տը բնութեան արարչէն պարգեւ ընդունած կը թաւալեմք երկայն և անհուն ժամանակի մէջ երկրագնդի շրջանները չափեալ:

Ժամանակի փոփոխութեամբ կը յիշեմք նաեւ մեր փոփոխականութիւնը սակայն չեմք փափաքած մինչեւ ցարդ և կամ չեմք գիտեր փափաքիլ որ մեր ալ փոփոխութիւնները մեզ ծանօթ կարգի մը կամ սահմանի մը տակը դրուած ըլլայ, որպէս զի ինչպէս կը դիտանամք արեգական շրջան

տունուին, այս ինչ դժի վրայ այն ինչ տուուր խաւարումի. գիտնամք նաեւ մեր փոփոխութիւնը, օր աւուր ինչ պիտի ներկայանան մեր առջեւ, և ինչ անցքեր և նեղութիւններ պիտի անցնին դարձեալ մեզմէն և առ հասարակ մարդիկներէն:

Սիշտ զգացմանց զարթուցիչ է նոր մը հնոյն քով. ունի այնպիսի ազդեցութիւն մը որ կը խորհեցնէ սակաւ ինչ հնոյն վրայ. ահա քեզ հին տարւոյ վերջին ամիսն անցեալ նորոյն առաջինն սկսեալ, որով կ'ստիպուիմք անշուշտ աչքէ անցունելով յեղեղել մեր հինը և նկատել նորը:

Սեծամեծք ազգաց իրենց համար ինքնին թող խորհին իսկ փոքրագոյնք որոնց կարգը դարձեալ մերս հայկազ նեան սերունդ. Հայ Ազգ. թող իւր վրայ առանձինն խորհի. որովհետեւ օգնութեան առաջին զօրութիւնն իր մէն կ'ըլլայ և ոչ օտարէն: Սեր թերին մենք կրնանք խորհիլ մեր պակասը մենք պիտի լեցնենք:

Վնկճատ նկատելու ենք որ հին աւտենին բաղդատութեամբ մեզմէ շատ աւելի դժբաղդ ազդեր եւս կը գրտնուին մինչեւ անգամ մեծամեծ ազգաց անուաններ որոնք առաջնութեան պատուով կը յիշուէին հին յիշատակարանաց և հնոյնստութեանց էջերու մէջ, այսօր անոնց անուանակիր և ոչ մէկ անհատ կը տեսնենք մէջ տեղը: Պայծառ անուաններ ժամանակին փրատակացը տակ կը հեծեն. հնութեան ատենի գալարափողներու կեցցէից արձագանգներն այսօր ինչպէս լսեն ա. կանջներն բուերու կուկու ին մէջ, և չհառաչեն ոգիները սրտերու տոչորիչ տագնապաւը: Ս՛հ ժամանակ, ինչէր անցուցիր:

Դարձեալ յուսահատ ալ նայելու չենք մեզմէ յառաջ դանուած ազգե-

րուն որոնք իրենց ջանիւքն ու աշխատութեամբ յառաջացած ժամանակին բարիքները կը վայելեն: Սեծամեծ ազգեր ներկայիս մէջ տերութեամբ հանդերձ, որոնց անունը չյիշեր հնութիւն պայծառութեամբ կը հռչակուին այսօր իրենց գործերով բոլոր երկրագունդին մակերևոյթին իրենք: Սարդկութեան իսկական պատիւն, ընկերութեան սքանչելի ու անհրաժեշտ սպամանը նոր կը գտնեն գործադրութեան պատիւը աշխարհիս զանազան կողմերը նոյն ինքն մարդոց մէջ. վերջին ժամանակացս մէջ մեծ տերութեանց և իշխանութեանց մեծագործութիւնը պիտի յիշատակուի գերութեան բարձումը. գերութեան որուն տգիտութեանէն յորդորուած էր բնազդումը և անոր խաւարէն մղուած: Հնոյն վարենի Վիրիգան նորոյս քաղաքակրթնայեալ աշխարհն է իւր ընթացիւք և քաջութեամբ: Վրաստանու Վրաս բիւն բարբեր ու երջանիկ հող իւր բնակչացը: Սխորածին Վրացիսը շաքարեղէգն կը բուսցնէ նորա տեղը: Վսիոյ մեծ մասը նահապետական սուլտութեամբ և հիւրասիրութեամբ իւր հացը կը տարածէ Վրասպոլսոյն առջեւ աննախանձ, իւր բերքն ընկերին չննայելով: Սարդկան անմերձ չեւնային կամաց կամաց իւր դռները կ'ըսկի բանալ օտարին: Վնչու երկար կը քալեմք. բռնաւոր ոգիներու տեղ կը թագակալեն համատարած աշխարհի վրայ ընկերութեան յարգը պահելով Վստուծոյ տաճարացեալ ոգիներ. կը գահակալեն թագաւորներ՝ որոնք իւրաքանչիւր իրենց ժողովրդեան սրտերու մէջ կը հիմնեն նուիրական տաճարներ. տաճարներ, որոնց զանգաւ կը միշտ կը հնչէ նոցա կենացը: Ս՛հ, ժամանակ ինչեր ցոյց տուիր:

Հեռի տեղեր չգնացած իօսիմք

մեր խոսակցը, Հայոց աղքատ չուների տերութիւն իւր ազգութեանը մէջ, ունի մեծ տերութիւն մը իրեն պահապանն ու խնամող. (և այս ոչ միայն մեք այլ բոլոր մեր հայատակիցի ազգերն) որ չը զանար իրեն երբէք և ոչ ինչ. փափաքած է միշտ իւր յառաջադիմութեանը. իւր դպրոցներուն ոչ միայն երբէք արգելք և խոչնդոտն եղած չէ իւր ուսմանը մէջ, այլ նա մաւնաւանդ եթէ երբէք պատահած ալ է ուրիշներէ՝ բարձած, ձեռնտութիւնը քան իւր ազգի ամեն անհատիցն հաւասար խնամք ունեցած է և սորա անհատից վրայ, զանազան հպատակ ազգեր որոնք որ եւ է նեղութիւն մը կ'ունենային, սա չունի երբէք վիշտ մը տաճկատանի մէջ. (չոր համար ճանաչելով իւր բարեգործ տերութեան երախտիքը պէտք է բիւր շնորհակալութիւն մատուցանէ երկնից, չինայելով երբէք ջանք և աշխատութիւն իւր յառաջադիմութեանը, որով միայն պիտի կարողանայ ճանաչել իւր վայելածն ըստ այնմ և աղօթել:

Աստուծոյ ամենակարող զօրութիւնն է որ իւր խորայելին վրայ կը հովանացնէ Սեծին Արարչի աջը, նոյնը դարձեալ մեր խնամքը կը յանձնէ թիւրքիոյ լիազօր իշխանութեան ձեռքը, որ կարող է և նոյն իսկ փորձով ցոյց տուած, որ միշտ մեր փափաքելին կը շնորհէ մեզ:

Տերութեանս առ մեզ ունեցած բարի հայեցումքը յոյս կուտայ մեզ ամենայն ազգի ազգի բարութեանց սպասել. Աւ ազգիս ալ մասնաւոր կրօնական տեսչութիւնը հետզհետէ առաջունէ աւելի խոհմագոյն անձանց վիճակելով աւելի կը հաստատուի մեր յոյսը ապագայ բարիքներու զորօրինակ:

Վեհ. Աթուղիկոսի ձեռնարկութիւնները Ռուսաստանի մէջ. Հայ մանկուոյն ձեռք կ'որկառելը, նոցա համար չգտնուած տեղերը նոր ինտրոյ դպրոցներ հաստատելու փոյթն ու եռանդը, որ միայնակ պիտի պարտէ նոցա ոգին և սիրտը բարի բարի զգացումներով. ասոնց ամենէն աւելի գովելին պիտի ըլլայ էթէկը ջանայ որ ազգայինք իրենց մէջ իբր բընութիւն եղած, տրանձանքներն ու ոչինչ համարելի խռովութիւններն մէկդի թողուն այսուհետեւ. սովորին գիտնալ թէ ձեռքերնին եղած այս ինչ գործի մը հետեւութիւնն ինչ է:

Ահոցը զոր պիտի նետէ կտաւագործը մէկ թել եւս պիտի աւելցնէ՝ կտաւին գլուխը. կամ թէ ձկնորսին կաթիլն աւելի կ'որսայ ձուկն, եթէ ուռկանը. վասն զի (երբեմն կը պատահի այսպէս ալ) եթէ կկոցին ծոցը թել չկայ պատուաստի, դու եթէ այն խելացիներէն ես ձգէ մէկ դի ամեն գործդ և հարիւր մէկ ժամ նետէ ու նետէ, դարձեալ չաւելնար կտաւը և ոչ կէս թել. իսկ եթէ թել ունենայ իւր ծոցը, մէկ անգամ միայն եթէ նետես, նա կը թողու իւր հետքը. Հազարաւոր ձուկերուն մէջ կը նետէ ձկնորսն իր կարթը և կ'որսայ միայն մէկ հատ մը. դարձեալ կը նետէ ուռկանը ձուկ չունեցող ծովուն յատակը, և չը կրնար որսալ եթէ ոչ քարի խիճերը. մինչդեռ ուրիշ անգամ ուրիշ տեղ կ'որսար երեսնաւոր և հարիւրաւոր մինչեւ կը պատուէրալ որսի շատութեանն ուռկանին ծակերը. Նշմարիտ է որ ամենայն ինչ աշխատութեամբ միայն կը գտնուի: Աշխատիր և կ'ուտես:

Վմանապէս Արուստակէ մի Ս. Պատրիարք հայրը, չունի ուրիշ ընելք մը, եթէ ոչ հոգայ կատարելապէս իւր դպրոցը, ի լոյս ընծայէ ազգին հոգ:

Թիւնները յօգուտ նորա սերնդոցս ուստացայ մանկաւոյն : Հերիք է որ իւր եսանդը կայ և իւր չափին հասած : պիտի պսակուի անշուշտ միաբանութեանս ալ անխոնջ ջանից միանալովը : Սինչեւ հիմակուան աղատաւածներուն ուշանալուն միակ առիթն եղած է պարտուց ծանրութիւնը, զոր գիտէ ամեն որ թէեւ իրենք հեռի ըլլալով ներկայ չեն իրաց : Սա ալ յայտնի է ներկայ եղողներուն որ, պարտուց այսչափ ծանրանալէ ետքը դարձեալ դադարած չէ երբէք աշխատութիւնը, և իւր արդիւնքը վայելելու սկիզբն ըրած փոքր ի շատէ : « Աշխատութիւն յաղթող է ամենայնի » Սկիզբի խոսքի այս ճշմարիտ սկզբունքը հարկու մեր վերայ ալ պիտի ցոյց տայ իւր փորձը : Հաւատարմի անցեալ տարւոյն մէջ քանի մ' օրինակ հին ձեռագիրներ ի լոյս ընծայեց տպարանը և կը խոստանայ դարձնալ նորոյս մէջ ալ հրատարակել ըստ կարի : միայն կը կարօտինք որ Վրդիս ընթերցասիրութիւնն ու հրեւոթեանց սէրը աւելնայ ըստ որում տպագրութեան փաճառումը որչափ փոյթ յառաջ երթայ, այնչափ ալ տպարանի կարողութիւնը պիտի աւելնայ : Արտը և արդիւնքն ալ ըստ այնմ հարկաւ պիտի յաւելնայ յօգուտ և իփառս լըութեան Վրդիս :

Վարձեալ ազգիս երբեմնակի յաջող և յարմար գործերն Վրդայնոցս սրտին բերկրութիւն մը առթեցին : Հատոնցունէ ի վեր ազգայնոց խիստ շատերուն բերնի վկայած հայրն այսօր ահաւասիկ բոլոր ազգին հայրութեան գահը կը բարձրացնէ ժամանակը : Ի՞նչ պէս չուրախանայ սիրտ մը երբ իւր փափաքը կատարուած տեսնէ : Տեսաւ և պիտի տեսնէ հետզհետէ, չնոխալեցաւ իւր ընտրութեանը մէջ, և պիտի բարեօրին Աստուծամով իւր գոր-

ծերը իւր նորընտիր Ս. Պատրիարքի խորհրդոյ օրինաւորութեամբը և խոհուն անօրէնութեամբը, սորա ընտրութիւնը առաջին և երկրորդ անգամ այնպէս ուղիղ ելաւ որ մինչեւ ցայսօր ուրիշ իւր նախորդներու միտքն անգամ եկած չէր : Իւր օգնական ընտրեց այնպիսի անձինք որոնք անշուշտ պիտի օժանդակէին և կարենան օժանդակել ազգային անհրաժեշտ և պիտանի գործերու մէջ :

Պործոց մեծապէս արդելք եղող խնդիրները, պիտի վերնան անշուշտ և ազգիս մէջ յառաջագիտութիւն օրող ոգի կրօններու միանալուն, և այլոց ալ իրենց ընթացիւքը նոր օրինակ մը տալուն կարծիք չմնաց : Վրդի բան մը կամ շատ ուշ կ'ըլլայ և կամ բոլորովին դժուար, և այս դժուարութիւնը կը լուծուի երբ աշխատութիւնը կ'սկսի : Պատրիարքներն ի՞նչ ընեն երբ ժողովուրդը չգիտէր իւր ժամանակին յարգը և չուզէր գիտնալ : Ժողովուրդը չուզէր երջանիկ ըլլալ, Տեւութեան յանցանքն ի՞նչ է : Կարգ մը չգործէր որ վայելէ, մարդ մը ի՞նչ ընէ : Կանուկ չկայ մէջ տեղը, դատարարակը որո՞ւ կանչէ, որո՞ւ սովորեցնէ, աշակերտին ականջը չտեր, քանի աստիճանի պոռայ, կանչէ, որ լսեցնէ : Եւ աշակերտն ինչու լսէ զուր տեղն աշխատելով քանի որ համազում է թէ իրեն չափ չաշխատողներն եւս կ'ապրին իրեն պէս : Օրդը աշխատութիւններն են որ կրկին արդիւնք կրնան յառաջ բերել, միայնակ և առանձին աշխատութիւն մը մէկ մարդու մը միայն կուտայ արդիւնք :

Վրդերու կարգը կը համարուի այսօր նաեւ Հայր. նախնեաց այն ջանքը որ խնամած է մինչեւ ցայսօր ազգութիւնը, մեծ պարագը համարելու եմք մեզ ազգին ներկայ որդիքս զայն դար-

ձեռք ազգաց կարգին մէջ թողուլէ
զատ պատուաւոր ալ ընել ժամանակը
չկորսնցնելով : Տարիները կ'անցնին ,
մեզ համար մեծ պատկառանք ըլլա-
լու է որ նոր տարի բաժն ժամանակ-
ներ անցեալին շահածնուս ուրախու-
թիւնը չունենամք սրտերնուս մէջ :
Եթէ այսպէս ըլլայ , արդէն հաստատ-
ուած պիտի սեպենք որ ապագա մեծերն
ալ նոր տարիներ կ'անցունեն . վասն զի
անոնք ալ երբեմն փոփոխութիւն կը
կրեն . զորօրինակ կ'ըլլայ որ մարդիկ
կը կոտորեն ջնջելու նպատակաւ , ծո-
վը միշտ և անդադար շօշափելով իւր
ալեաց կատաղութեամբը , և մաշե-
լով երբեմն սորա յատակը , կ'ընդունի
սիրով իւր անդունդին տակ անոր գը-
լրումը : Ահա քեզ փոփոխութիւն ,
որ իրմէն չէ :

Իսկ իրմէն եղած փոփոխութիւնը
զոր մարդս կ'ունենայ , այն է որ սիրտե-
րը կը բերկրեցնէ : Ինչպէս ըսենք թէ
ճանապարհի մը վրայէն գետ մը կ'ան-
ցնի , որուն վրայէն անցնիլ ճանա-
պարհորդին անհրաժեշտ է . և տարի
մը յորդելով անցորդներուն մէկ քանին
գետին յարձանքը տանի . մարդը զայս
տեսնելով , որ կենաց վտանգ կ'ու-
տայ , այս վտանգին առաջին ուղիով
խորհելով կամ կը դարձունէ ճանա-
պարհն ուրիշ անցքով , և կամ գե-
տոյն այն անցքին վրայ այնպէս պինդ
կամուրջ մը կը հիմնարկէ , որ տարա-
հովիտէն զինքը անվտանգ անցնելու •
Եւ նոյն յորդութիւն վերստին պատա-
հած ժամանակ կը տեսնէ որ անվտանգ
անցոյց ժամանակին վտանգաւոր կէտը :

Ազգի բոլոր անհատներն են որ կը
կազմեն ազգ մը և ոչ գլխաւորներն
առանձին . իւրաքանչիւր կարգի ան-
հատն իր պարտքն ուղղապէս ճանա-
չելու է անոր կատարմանը փութալով :
Այն անհատ մը մահուան կանչուելով

Ազգը չմեռնիր , այլ գետ կենդանի է .
և իւր գործերն ալ գործ • Անհատ մը
կամ երկու գործելով , ազգը գործած
չըլլար , որ իւր գործերը կատարուին :
Այսպէս և անհատ մը կամ երկու չի
գործելով կամ ի հակառակն ջանալով
ազգը չգործած կամ յետադէմ և կոր-
սուած չ'ըլլար , սակայն թերի կ'ըլ-
լայ աշխատութիւնը , և դիւրին ու
կատարեալ հետեւութիւն չկրնար ու-
նենալ : Ախարան զօրութիւն և միա-
բան վայելչութիւն : Եւ ազգ զօրութի ,
չարաչար վայելք և թշուառութիւն :
Կրնայ ըլլալ որ մարդ մը առանձին
ապրի անբնակ կղզւոյ մը մէջ , սակայն
զուրկ է և չունի ընկերութիւն , և
եթէ պէտք է ունենալ մարդուն վայ-
ելչ կենսք , պէտք է հնազանդիլ
ընկերութեան պայմաններուն :

Եւ անհատին նկատմամբ ազգիս
ուրախացուցիչ մեծագոյն զօրութիւն
մ' ալ դպրոցաց յոռաջագիմութիւնը
պիտի ըլլայ : Այո , ուրախ սրտիւ կը
լսեմք զանազան տեղեր նոր ի նորոյ
դպրոցներ բացուիլը , սակայն ցաւօք
կը լեցուիմք երբ կը յիշեմք թէ չու-
նիմք դպրոցաց չափ ալ վարժապետ-
ներ : Անձկանարօտ կը սպասեմք վար-
ժապետաց աւելնալուն , որոց թիւը
գետ չափը գտած չէ մեր Ազգին մէջ ,
և կը փափաքեմք իրաւամբ . ըստ որում
նոցա թիւէն կախումն ունի և աշա-
կերտաց թիւերը , և որոց յառաջագի-
մութենէն ալ կը սպասեմք միայն ազգիս
ապագային լուսաւորութիւնը : Օր-
նազան լրագրաց էջերու մէջ երբեք
երբեք դպրոցաց աշակերտներու ոտա-
նաւոր յօդուածները մեզի բերկրու-
թիւն մը կ'առթեն , որոյ վերայ ու-
րախ պիտի ըլլան անշուշտ նաեւ ազ-
գայինք : Հոգ չէ որ առաջին բերան սո-
ցա գրութիւնները թերութիւն ու-
նենան բաւական է որ սկսելովնին կամ

իրենց և կամ դաստիարակաց յառաջադիմութեան անզուսպ բաղձանքը կը յայտնեն : Հունտ մը որ փտած չէ դեռ, և իրեն մէջ ունի սերման զօրութիւնը, աներկըայ յուսալու է որ կըրնայ բերել մէկ հասկ մը, եթէ ունենայ սերմնացանն ու պաշտպանը :

Ահաւասիկ այն ուրախութիւնները աւետելով աղգայնոց կը մաղթենք յերկնից յաջողութիւն բոլոր աղգային գործոց և մանաւանդ Հայոց ամենապիտանի եղող սէրն ու միաբանութիւնը իւրաքանչիւր հայ անհատի համար առանձինն, և կը շնորհաւորեմք նոր տարին իրենց յուսալով զիւրութեամբ անցնել և զայս :

(Յետագայ երկու յօդուածներն եւս տարեգլխոյն հանդիսին մէջ կարդացուած են լատին . դպրոցիս աշակերտներէն, զորս իրենց նախախայրեք ըլլալուն թերութիւնը մէկդի առնելով, կը հրատարակեմք Սիօնի էջերուն մէջ ի խրախոյս աշակերտաց և յուրախութիւն այն աղգայնոց որոնք փափաք յայտնած են միշտ ամսաթերթիս էջերուն մէջ աշակերտաց դրչի արդիւնքն եղող տողեր տեսնել : Սանաւանդ Հնդկաստանէն կալկաթայի բնակիչ ոմանց բարեսիրտ և Աղգիս մարկուոյն յառաջադիմութեանը փափաքող աղգայնոց համար, որոնք խիստ շատ անգամ թախանձած են զմեզ այս տեսակ գրութիւններ (աշակերտաց գրութիւն) հրատարակելու համար :

Խօսքերը սրտի գաղտնեաց յայտնութիւնք են փափաքանաց կը հետեւի աշխոյժ և եռանդ . ասոնցմով կը թելադրուի մարդ ի գործել . գործին կը հետեւի արդիւնք, որմէ կախեալ է մարդու համար բերկրութիւն, երջանկութիւն և կեանք :

ԱՄԵՆԱՊԱՏԻՒ ՍՐԲՍԶԱՆ ՀԱՅՐ

Ահա այսօր ժամանակը, որ յաւիտենականութեան և անհունութեան բուն պատկերն է, իւր շրջաններէն մին ևս անցելոյն վրայ աւելցուց պակսեցնելով ապագայէն, ահա հինը անցաւ այսօր, և ներկայն անոր յաջորդեց և որով բնութիւնն ալ մեզ նոր տարի մը եւս շնորհեց :

Այո, բնութիւնը կը շարժի այսօր իւր հաշիւը ճշդիւ կը տայ ամենակալ արարչին . ժամանակը անողորմող իւր գործը կը տեսնէ և իւր ընթացքը կը շարունակէ անդադար մէն մի խոչնդոտ արհամարհելով . բայց տեսնենք թէ՛ բնութեան այս շարժումը մարդկութեան վրայ ազդեցութիւն մի ունի : — Այո, անշուշտ մարդկութիւնը ընդհանրապէս խորին մտածման մէջ կ'ընկղմի, կը սկսի խորհել թէ՛ ահա կենաց շրջաններէն մին ևս պակսեցաւ, ժամանակը կեանքէս մաս մը ևս առնելով հետը կը տանի և ես ալ աւելի ևս կը մօտենամ ծերութեան, ուր նիւթական ուժը կը պակսի, քիչ մը եւս յաւիտենականին անողորմելի ատեանը, ուր բարոյականն ալ միաօին կը պակսի . ուր գործել ոչ կարեմ, մուրանալ ամաչեմ . ինչ գործեցի անցելոյն մէջ, որոյ յիշատակութիւնը տալաւին մտացս մէջն է և որ քիչ մը առաջ ներկայ էր, շահեցայ թէ՛ մնասցի : Այո, մարդկութիւնը առհասարակ խոր քունէ մը կը սթափի, ծերը, երիտասարդը, մանուկը հաշույ կը նշուտին . նախ իրենց աշխարհային գործոց հաշիւը կը սկսին տեսնել բնականապէս . Ահա ասով յայտնի կը տեսնուի բնութեան շարժման մարդու վրայ բրած ազդեցութիւնը :

Բայց տեսնենք թէ՛ բարոյականին համար ալ սոցքան հոգ կը տանի : Այս